

SALVEM EL PLANETA DEL CAPITALISME

EVO MORALES AYMA

President de Bolívia,

Germanes i germans: Avui, la nostra mare Terra està malalta. Des del començament del segle xxi hem viscut els anys més calents del darrer mil·lenni. L'escalfament global està provocant canvis bruscos en el clima: el retrocés de les glaceres i la disminució dels casquets polars, l'augment del nivell del mar i la inundació de territoris costaners a la rodalia dels quals viu el 60 % de la població mundial, l'increment dels processos de desertificació i la disminució de fonts d'aigua dolça, una freqüència més alta de desastres naturals que pateixen les comunitats del planeta, l'extinció d'espècies animals i vegetals, i la propagació de malalties en zones que abans n'eren lliures. Una de les conseqüències més tràgiques del canvi climàtic és que algunes nacions i territoris estan condemnats a desaparèixer per l'elevació del nivell del mar.

Tot va començar amb la revolució industrial del 1750 que va donar inici al sistema capitalista. En dos segles i mig, els països anomenats "desenvolupats" han consumit gran part dels combustibles fòssils creats en cinc milions d'anys.

La competència i la set de guanys sense límits del sistema capitalista estan destruint el planeta. Per al capitalisme, nosaltres no som pas éssers humans, sinó consumidors. Per al capitalisme, no existeix la mare Terra, sinó les matèries primeres. El capitalisme és la font de les asimetries i desequilibris arreu del món. Genera luxe, ostentació i balafament per a uns pocs mentre al món hi ha milions de persones que es moren de fam. En mans del capitalisme tot es converteix en mercaderia: l'aigua, la terra, el genoma humà, les cultures ancestrals, la justícia, l'ètica, la mort... la mateixa vida. En el capitalisme tot, absolutament tot, es ven i es compra. I fins i tot el mateix canvi climàtic s'ha convertit en un negoci.

El canvi climàtic situa la humanitat davant d'una gran disjuntiva: continuar pel camí del capitalisme i la mort, o enfilars el camí de l'harmonia amb la natura i el respecte a la vida.

Al Protocol de Kyoto de 1997, els països desenvolupats i d'economies en transició es varen comprometre a reduir les seves emissions de gasos d'efecte hivernacle com a mínim en un 5 % per sota dels nivells del 1990,

amb la implementació de diferents instruments entre els quals predominen els mecanismes de mercat. Fins el 2006 els gasos d'efecte hivernacle, ben lluny de reduir-se, s'havien incrementat en un 9,1 % en relació amb el 1990, amb la qual cosa també s'ha fet evident l'incompliment dels compromisos dels països desenvolupats.

El planeta és molt més important que les borses de Wall Street i del món. Mentre els Estats Units i la Unió Europea destinen 4,1 bilions de dòlars a salvar els banquers d'una crisi financera que ells mateixos varen provocar, als programes vinculats al canvi climàtic els destinen 313 vegades menys, és a dir, només 13.000 milions.

Els recursos per al canvi climàtic estan mal distribuïts. Es destinen més recursos a reduir les emissions i menys a contrarestar els efectes del canvi climàtic que patim tots els països. La gran majoria dels recursos flueixen cap als països que més han contaminat i no pas cap als que més hem preservat el medi ambient. El 80 % dels projectes del Mecanisme de Desenvolupament Net s'han concentrat en només quatre països emergents.

La lògica capitalista promou la paradoxa que els sectors que més varen contribuir a deteriorar el medi ambient són els que més es beneficien dels programes vinculats al canvi climàtic.

Així mateix, la transferència de tecnologia i finançament per a un desenvolupament net i sostenible dels països del sud s'ha quedat en els discursos.

Hem de fer un salt, si volem salvar la mare Terra i la humanitat. Plantegem aquestes propostes:

Atacar les causes estructurals del canvi climàtic

1) Mentre no canviem el sistema capitalista per un sistema basat en la complementarietat, la solidaritat i l'harmonia entre els pobles i la natura, les mesures que adoptem seran pal·liatives, amb un caràcter limitat i precari. Allò que ha fracassat és el model de desenvolupament il·limitat, de la industrialització sense fronteres, de la modernitat que menysprea la història, de l'acumulació creixent a costelles de l'altre i de la natura. Per això propugnem el Viure Bé, en harmonia amb els alts i amb la mare Terra.

2) Els països desenvolupats necessiten controlar els

seus patrons consumistes de luxe i balafiament, especialment el consum de combustibles fòssils. Els subsidis a aquests combustibles (150-250 mil milions) s'han d'eliminar. Hem de desenvolupar energies alternatives com la solar, la geotèrmica, l'eòlica i la hidroelèctrica.

3) Els agrocombustibles no són alternativa perquè prioritzen la producció d'aliments per al transport a la producció d'aliments per als humans. Amplien la frontera agrícola destruint els boscos i la biodiversitat, generen monoconreus, promouen la concentració de la terra, deterioren els sòls, esgoten les fonts d'aigua, alcen el preu dels aliments i, en molts de casos, consumeixen més energia de la que generen.

Compromisos de reducció d'emissions

4) Complir estrictament fins al 2012 el compromís dels països desenvolupats de reduir les emissions de gasos d'efecte hivernacle com a mínim en un 5 % (sobre el 1990).

5) Establir nous compromisos mínims de reducció per als països desenvolupats, del 40 % per al 2020 i del 90 % per al 2050.

6) Els països en desenvolupament no responsables de la contaminació històrica han de preservar l'espai necessari per a un desenvolupament alternatiu i sostenible que no repeteixi els errors del procés d'industrialització salvatge que ens ha dut a la situació actual. Aquests països necessiten finançament i tecnologia.

Mecanisme Financer Integral per al deute ecològic

7) Els països desenvolupats han de crear un Mecanisme Financer Integral per donar suport als altres països.

8) Aquest mecanisme ha de comptar com a mínim amb una aportació de l'1 % del PIB dels països desenvolupats, i amb ingressos d'impostos a hidrocarburs, transaccions financeres, transport marítim i aeri, i a les utilitats de les multinacionals.

9) El finançament que aportin els països desenvolupats ha de ser addicional a l'Ajuda Oficial al Desenvolupament.

10) El finançament ha d'anar als plans o programes nacionals, no pas a projectes de mercat.

11) El finançament ha de prioritzar els països que menys han contribuït a les emissions de gasos d'efecte hivernacle, aquells que preserven la natura i/o que més pateixen els impactes del canvi climàtic.

12) El mecanisme ha d'estar sota cobertura de l'ONU i no pas del Fons Global del Medi Ambient (GEF) i intermediaris com el Banc Mundial o els bancs regionals;

la seva administració ha de ser col·lectiva, transparent i no burocràtica. Les seves decisions les han de prendre tots els països membre, en especial els països en desenvolupament, i no pas només els donants o les burocràcies.

Transferència de tecnologia a països en desenvolupament

13) Les innovacions i tecnologies relacionades amb el canvi climàtic han de ser de domini públic i no estar sota un règim privat de patents.

14) Les innovacions i tecnologies finançades públicament s'han de col·locar sota domini públic.

15) Les patents o drets de propietat intel·lectual no són "sagrats". El règim de flexibilitat que existeix per als drets de propietat intel·lectual davant els greus problemes a la salut pública s'ha de respectar i ampliar substancialment per guarir la mare Terra.

16) Promoure les pràctiques indígenes d'harmonia amb la natura que s'han demostrat sostenibles.

Adaptació i mitigació amb participació de tothom

17) El millor instrument per afrontar el repte del canvi climàtic no són pas els mecanismes de mercat, sinó els éssers humans organitzats, conscients, mobilitzats i dotats d'identitat.

18) La reducció de les emissions de la desforestació s'ha de basar en un mecanisme de compensació directa dels països desenvolupats als països en desenvolupament.

Una ONU del Medi Ambient i el Canvi Climàtic

19) Necessitem una Organització Mundial del Medi Ambient i el Canvi Climàtic a la qual se subordinin les organitzacions comercials i financeres.

20) És fonamental transformar estructuralment l'Organització Mundial del Comerç, el Banc Mundial, el Fons Monetari Internacional i el sistema econòmic internacional en el seu conjunt, a fi de garantir un comerç just i complementari, un finançament sense condicionants per a un desenvolupament sostenible que no balafii els recursos naturals i els combustibles fòssils en els processos de producció, comerç i transport de productes.

La humanitat és capaç de salvar el planeta si recupera els principis de la solidaritat, la complementaritat i l'harmonia amb la natura, en contraposició a l'imperi de la competència, el guany i el consumisme dels recursos naturals.